

Elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást nyújtók ellenőrzése

2012. évi beszámoló

Bevezetés

Az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény (Eat.) 20.§-a alapján a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) ellátja a Magyarországon lakóhellyel, vagy székhellyel rendelkező, elektronikus aláírással kapcsolatos nyilvános szolgáltatást nyújtók (a továbbiakban: szolgáltatók) hatósági felügyeletét. Az Eat. alapján a Hatóság a szolgáltatók, illetve a szolgáltatásokon túl az elektronikus aláírási szakértők, valamint az elektronikus aláírási termékek tanúsítását végző szervezetek vonatkozásában is felügyeleti jogkört gyakorol. A Hatóság szervezetén belül a nevezett felügyeleti tevékenységeket az E-szolgáltatás-felügyeleti osztály látja el.

A Hatóságnak az elektronikus aláírással kapcsolatos feladat- és hatásköréről szóló 45/2005 (III. 11.) számú Korm. rendelet 7.§-a alapján a Hatóság a szolgáltatók ellenőrzéséről, valamint az annak során szerzett tapasztalatairól az adatvédelemre vonatkozó jogszabályok rendelkezéseinek figyelembevételével minden évben éves összesítő jelentést készít, amelyet a tárgyévet követő év április 30-ig nyilvánosságra hoz.

A felügyelet célja annak biztosítása, hogy a szolgáltatók működése megfeleljen az Eat.-ban, valamint más releváns jogszabályokban, illetve a szolgáltatók által teljesíteni vállalt szabályzatokban és általános szerződési feltételekben foglalt követelményeknek.

Ennek biztosítására a Hatóság az Eat. 20.§ (1) bekezdése, valamint a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) 56.§ (1) bekezdése alapján helyszíni ellenőrzést is végezhet, az ellenőrzéshez szükséges helyiségekbe beléphet, iratokat, adathordozókat, tárgyakat, munkafolyamatokat vizsgálhat meg, illetve a szolgáltató jelen lévő képviselőjétől és alkalmazottjától felvilágosítást kérhet. A Hatóság az Eat. 20.§ (4) bekezdése alapján, évente legalább egyszer átfogó ellenőrzést végez azoknál a szolgáltatóknál, amelyek minősített szinten nyújtanak szolgáltatást.

Amennyiben a Hatóság bejelentés alapján, vagy piacfelügyeleti tevékenysége során nem megfelelést észlel a szolgáltató működésében, az Eat. 21-23.§ szerinti intézkedéseket, illetve szankciókat alkalmazhatja.

A beszámolóban szereplő grafikonok alapadatai, illetve további statisztikai adatok a következő Internet címeken érhetők el:

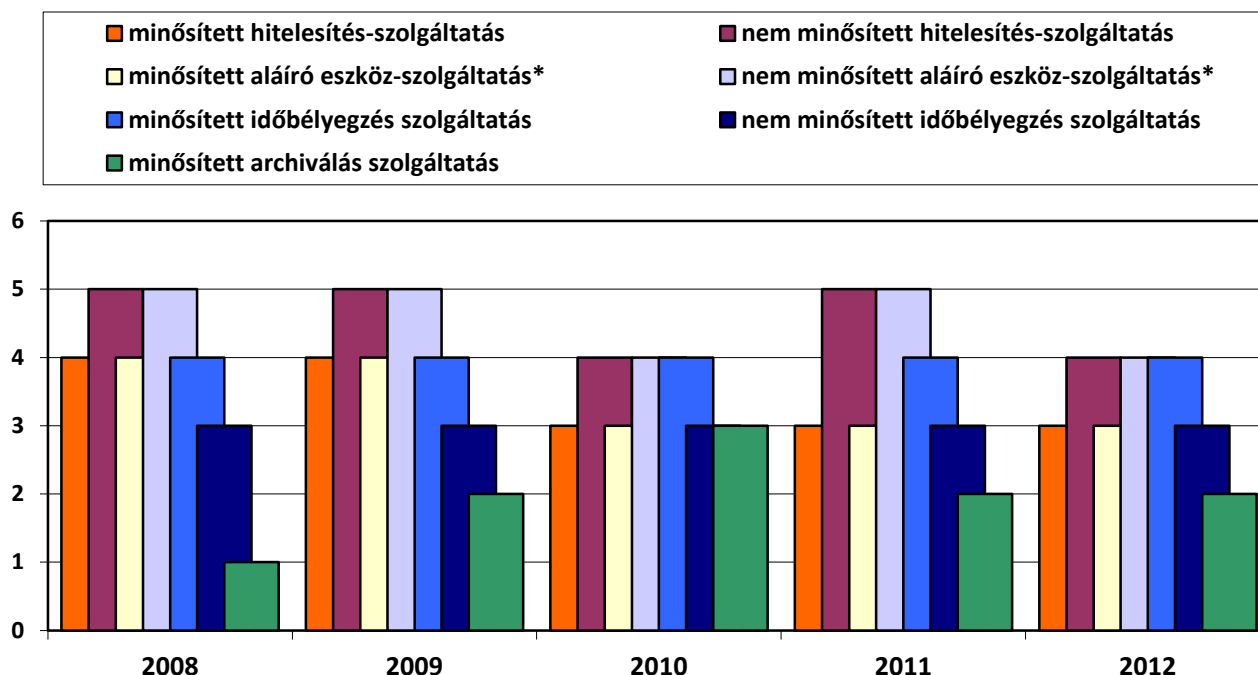
http://nmhh.hu/dokumentum/4023/e_alairas_nyt_2001_11_110110.pdf

http://nmhh.hu/dokumentum/4024/szum_data04_11pub_v33.pdf

A 2012. év során végzett hatósági tevékenység

1. A szolgáltatások nyilvántartásával kapcsolatos feladatok

A 2012. évben új szolgáltató nyilvántartásba vételére nem került sor. A már működő szolgáltatók által nyújtott szolgáltatások körében két jelentősebb változás történt.

* aláíró eszköz szolgáltatás: aláírás-létrehozó eszközön az aláírás-létrehozó adat elhelyezése

A MÁV Informatika Zrt. 2012. január 1-től szünetelteti az új aláíró tanúsítványok kiadását a minősített hitelesítés-szolgáltatás keretében.

Az Educatio Nonprofit Kft. 2012. január 1-től szüneteltette az új aláíró tanúsítványok kiadását a nem minősített hitelesítés-szolgáltatás nyújtásánál, valamint 2012. október 18-án bejelentette a Hatóságnak, hogy nem minősített hitelesítés-szolgáltatását és aláírás-létrehozó eszközön az aláírás-létrehozó adat elhelyezése szolgáltatását (aláíró eszköz-szolgáltatás) be kívánja fejezni. A szolgáltatások nyilvántartásból való törlésére a tervezett határral, 2012. december 21-vel került sor.

A Hatóság az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokat nyújtók bejelentései kapcsán elvégezte a szolgáltatásokhoz kapcsolódó, módosított nyilvános dokumentumok jogszabályi megfelelőségére vonatkozó vizsgálatát és a módosított dokumentumok nyilvántartásba vételét is.

2. Szolgáltatások felügyelete

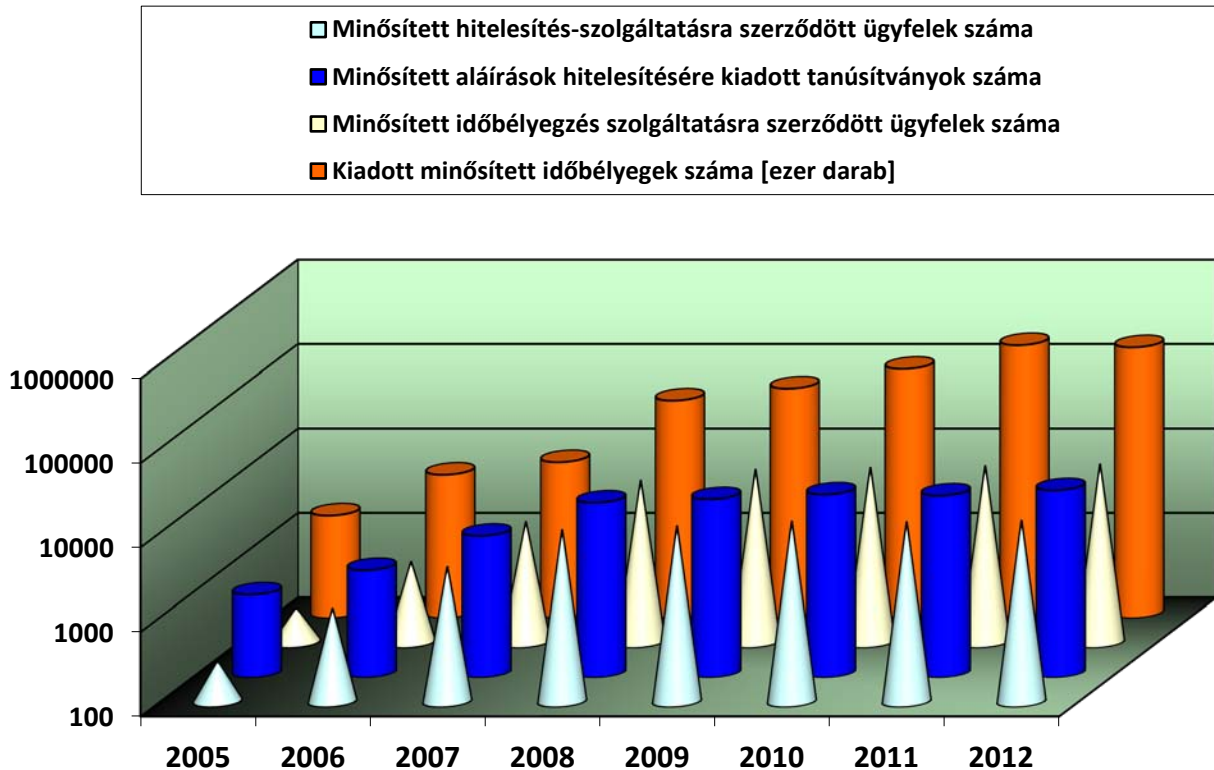
A Hatóság az Eat. 17.§ b) pontjának megfelelően a nyilvántartásba felvett, nem minősített és minősített szolgáltatásokat nyújtó szervezetek működését folyamatosan vizsgálja, illetve ellenőrzi. A szolgáltatások 2012. évi felügyelete keretében végzett ellenőrzésekhez kapcsolódóan a következő területeken talált eltéréseket:

Ellenőrzött terület megnevezése	Érintett szolgáltatók száma
Változásbejelentés	2
Felelősségbiztosítás	1
Irányítási és ellenőrzési követelmények	1
Üzemeltetési biztonság	4
A folyamatos szolgáltatás biztosítása	2
Szerződéskötést megelőző tájékoztatás	1
Szolgáltatási Szabályzat	2

A Hatóság a 2012. évben elvégezte mind a négy, nyilvántartásában már korábban is minősített szolgáltatást ténylegesen nyújtóként szereplő szervezet - MÁV Informatika Zrt., Microsec zrt., NetLock Kft., Magyar Telekom Nyrt. - kötelező éves helyszíni ellenőrzését. Az elsőként felsorolt három szolgáltató kínálatában megtalálható a hitelesítés-szolgáltatás, az időbélyegzés szolgáltatás és az aláírás-létrehozó adat elhelyezése aláírás-létrehozó eszközön szolgáltatás (aláíró eszköz-szolgáltatás), így az ellenőrzés mindhárom szolgáltatásra kiterjedt. A Microsec zrt. és a NetLock Kft. esetében a fentiek mellett az ellenőrzés tárgyát képezte a minősített elektronikus archiválás szolgáltatás is. A Magyar Telekom Nyrt. esetében a minősített időbélyegzés szolgáltatás ellenőrzésére került sor.

Az ellenőrzés során a Hatóság kiemelten vizsgálta a szolgáltatók működésében az eltelt egy év alatt bekövetkezett változásokat, a közigazgatásban használható tanúsítványokkal kapcsolatos jogszabályi változások követését, a kriptográfiai algoritmusváltásnak a Hatóság határozatának megfelelő teljesítését, valamint a szolgáltatások nyújtásánál alkalmazott aláíró eszközök tanúsítottságának követését. Ennek keretében áttekintette a szolgáltatók szabályzatainak, szervezetének, eljárásainak, informatikai rendszereinek, valamint a rendszerek és a szolgáltatások környezetének változásait. A dokumentumok áttekintésén és a szolgáltatók szóbeli beszámolóin túl egyes folyamatok működését helyszíni ellenőrzés keretében is vizsgálta. Emellett a szolgáltatóktól információt kért a működésük során bekövetkezett rendkívüli eseményekről, az ezek kezelésére és – amennyiben lehetséges – megelőzésére tett intézkedéseikről is. Ugyancsak kitért a Hatóság a szolgáltatók működésével kapcsolatban a korábbi ellenőrzések során

határozatba foglaltak teljesítésére, a nem megfelelőségek javítására tett intézkedések körében utóellenőrzést folytatott le.

A minősített szolgáltatók ellenőrzésének alapján megállapítható volt, hogy a szolgáltatások működése az előző ellenőrzés óta eltelt egy év alatt általában véve megfelelt a jogszabályok és a szolgáltatói szabályzatok követelményeinek, a Hatóság által tett észrevételek kezelése is általában véve megfelelő volt.

Az ellenőrzések során megállapított nem megfelelőségek korrigálására a szolgáltatókkal egyeztetett, határidőket is tartalmazó határozatban előírt feladatlista alapján került sor, utóellenőrzésük a 2012. év során folyamatosan zajlott, illetve a 2013. évi felügyeleti tevékenység keretében tervezett. Ugyanakkor a megállapított nem megfelelőségek – figyelembe véve a minősített szolgáltatások iránti, folyamatosan bővülő, de összességében még alacsonyabb fokú keresletet is – nem voltak olyanok tekinthetők, amelyek a szolgáltatások megbízhatóságát és biztonságát alapvetően befolyásolták volna.

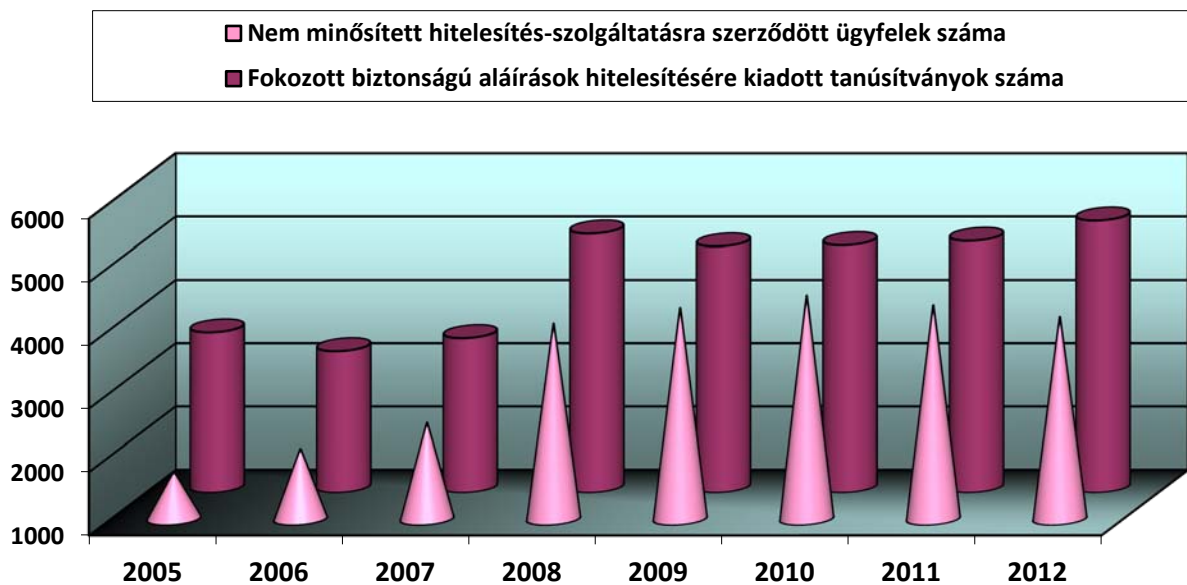
A Hatóság az Eat. 21. § a) pontjának megfelelően, döntéseiben felhívta a szolgáltatók figyelmét az előírások betartására, illetve a feltárt eltérések megszüntetésére. A felügyeleti tevékenységével kapcsolatos határozatait és végzéseit nyilvánosságra hozta, ezek a következő Internet címen érhetők el:

http://nmhh.hu/tart/index/1441/Felugyeleti_határozatok

A Hatóság az intézkedésekkel kapcsolatos döntései során mérlegelte a jogsértések súlyát, gyakoriságát, az okozható, illetőleg okozott kár mértékét, azt, hogy minősített szolgáltatóval szemben kellett eljárni, továbbá a korábbi intézkedéseit az adott szolgáltatóval szemben. Az előbbiekből alapján döntéseiben elegendő volt az Eat. 21. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltak alkalmazása, vagyis a szolgáltatók figyelmének felhívása a követelmények betartására, további intézkedések, illetve szankciók alkalmazására nem került sor.

Az év folyamán a Hatóság a minősített szolgáltatókhoz hasonlóan a nem minősített szolgáltatók esetében folyamatosan figyelemmel kísérte a nyilvántartásában szereplő adatok aktualitását, illetve azt, hogy a Hatósághoz érkeznek-e a szolgáltatásokkal kapcsolatban bejelentések, panaszok. A szolgáltatók bejelentett adataiban történt változások tudomására jutása esetében kezdeményezte az érintett szolgáltatónál a bejelentés megtételét. A szolgáltatásokkal kapcsolatban bejelentés, panasz egy esetben érkezett a Hatósághoz. A lefolytatott vizsgálat a vonatkozó jogszabályoktól, illetve a szolgáltató szabályzataitól való eltérést nem tárt fel. Az ellenőrzés eredményéről a Hatóság a panaszost írásban tájékoztatta, aki azt tudomásul vette.

A nem minősített szolgáltatók esetében helyszíni ellenőrzésre, illetve az Eat. 21-23. § szerinti intézkedés, vagy szankció alkalmazására az éves ellenőrzés keretében nem került sor.

3. A szabályozási környezet változása

2012. év folyamán a törvényi szintű szabályozásban lényeges változást jelentett, hogy április 1-től minősített tanúsítvány is kibocsátható olyan elektronikus aláírásokhoz, amelyeket jogszabályban meghatározott feltételeknek megfelelő informatikai eszköz útján automatikusan, közvetlen személyi felügyelet nélkül helyeznek el elektronikus dokumentumon. Az aláíró lehet természetes vagy jogi személy, illetve más jogi személyiség nélküli szervezet.

Az Eat-ban külön nevesítésre került, hogy minősített tanúsítvány felhasználható fokozott biztonságú elektronikus aláírás létrehozására.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény, a hatálya alá tartozó eljárásokban, a teljes bizonyító erejű magánokirati vélelmet – a minősített aláírás használatán túl – kiterjesztette az olyan fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott elektronikus okiratra is, amelynél az aláírás hitelesítésére minősített tanúsítványt bocsátottak ki.

A Hatóságnak az elektronikus aláírással kapcsolatos feladat- és hatásköréről szóló 45/2005 (III. 11.) számú Korm. rendeletet 2012. április 22-től kiegészítették a Hatóság által már korábban vezetett, megbízható szolgáltatók nyilvántartásával kapcsolatos feladatokkal és jogosítványokkal. A Hatóság a hitelesítés-szolgáltatókra vonatkozó adatok alapján gondoskodik a megbízható szolgáltatók listájának közzétételéről, valamint a 2009/767/EK bizottsági határozatban előírt, tagállamot terhelő bejelentési kötelezettség teljesítéséről.

Az elektronikus aláírás közigazgatási használatához kapcsolódó követelményekről és az elektronikus kapcsolattartás egyes szabályairól szóló 78/2010. (III. 25.) Korm. rendelet (Kear.) 2012. április 22-től több ponton módosult. A Hatóság feladatát és jogkörét tekintve a leglényegesebb változás, hogy törlésre kerültek a Kear-ban korábban külön nevesített, nyilvántartás vezetési kötelezettségei a közigazgatási felhasználásra szolgáló tanúsítványok kibocsátásához alkalmas hitelesítési rendek, és az ilyen tanúsítványokat kibocsátó hitelesítés-szolgáltatók vonatkozásában.

Ugyanakkor megmaradt a Hatóság feladatkörében a közigazgatási gyökér-hitelesítésszolgáltató működtetése, valamint ennek keretében a hatóságok által használt aláíráshoz tartozó tanúsítványt kibocsátó hitelesítés-szolgáltató nyilvános kulcsának felülhitelesítése.

A Hatóság a korábbi szabályok alapján nyilvántartásba vett hitelesítési rendeket és szolgáltatói adatokat, a közigazgatási gyökér-hitelesítésszolgáltató működtetéséhez kapcsolódóan, a törvényi rendelkezésnek megfelelően megőrzi. A közigazgatási felhasználásra tanúsítványokat kibocsátó hitelesítés-szolgáltatók működését az Eat. és végrehajtási rendeletei szerint ellenőrzi.